

Lovforslag nr. L 150. Fremsat den 29. januar 1981 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.

§ 1

I lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 316 af 27. juni 1980, foretages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, nr. 1, 2. pkt., ophæves.

2. § 10, stk. 1, affattes således:

»Lederen af en ungdomsskole oppebærer et honorar, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

3. I § 11, stk. 1, ændres »ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen« til: »finansministeren«.

4. § 11, stk. 2-4, ophæves.

5. § 13 affattes således:

»§ 13. Lønningerne til medarbejdere ved ungdomsskolens fritidsvirksomhed fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

6. § 14 affattes således:

»§ 14. Indrettes der undervisning med tilrejsende lærere, kan der efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, ydes godtgørelse for befodringsudgifter.

Stk. 2. Til ledere og deres eventuelle medhjælp, der fører tilsyn med flere undervisningssteder, ydes der godtgørelse for befodringsudgifter ved tilsynsbesøg efter de for statens tjenestemænd gældende regler.«

7. § 35, stk. 1, affattes således:

»Lønningerne til instruktører ved interessegrupper for børn og unge samt til ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

8. § 63, stk. 1, affattes således:

»Lederen af en fritidsundervisning for voksne, der beskæftiger flere lærere og har mere end 100 timers undervisning pr. skoleår, oppebærer et honorar, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

9. § 63, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Til bistand for en heltidsbeskæftiget leder kan der antages pædagogisk medhjælp. Honoraret til medhjælpen fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

10. § 64 affattes således:

»§ 64. Timebetalingen for fritidsundervisningen for voksne fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.

Stk. 2. Timebetalingen udbetales månedsvis bagud af kommunen. Såfremt betingelserne for at opnå tilskud til et hold ikke opfyldes, kan kommunen kræve de beløb, der er udbetalt i timeløn til lærere, tilbage fra dem, der har etableret undervisningen.«

11. § 66 affattes således:

»§ 66. Indrettes der undervisning med tilrejsende lærere, kan der efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, ydes godtgørelse for befodringsudgifter.

Stk. 2. Til ledere og de i henhold til § 63, stk. 3, ansatte medhjælpere, der fører tilsyn med flere undervisningssteder, ydes der godtgørelse for befordringsudgifter ved tilsynsbesøg efter de for statens tjenestemænd gældende regler.«

udgiften til foredragshonorar i henhold til § 47, dog højst med et beløb svarende til timelønnen for 2 undervisningstimer i aftensko- len efter regler fastsat af undervisningsmini- steren, jfr. § 64, stk. 1. Kommunen udreder et beløb af mindst samme størrelse.«

12. § 69, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Staten yder tilskud med 1/3 af

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 1981.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget er først og fremmest et led i bestræbelserne på at afdæmpe væksten i de offentlige udgifter.

Ifølge forslaget bortfalder kravet om, at elever inden for almene ungdomsskolekursus skal være forpligtet til at deltage i undervisning i mindst 72 timer. Endvidere foreslås det at indføre en lavere begyndelsesløn samt at ændre betingelserne for opnåelse af anciennitetstillæg ved undervisning i ungdomsskolen og ved fritidsundervisning for voksne. Endelig foreslås det at nedsætte tillægget til specialundervisning.

Desuden foreslås det at lade honoraret til deltidsbeskæftigede, honorarlønnede ledere af ungdomsskolen og fritidsundervisning for voksne samt til pædagogiske medhjælpere ved fritidsundervisning for voksne fastsætte af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren. Endvidere foreslås ændringer af bestemmelserne vedrørende befordringsgodtgørelse, således at den ret ubetingede regel om, at der ydes befordringsgodtgørelse til tilrejsende lærere, ændres, og der skaffes hjemmel til at overlade det til de enkelte kommuner at afgøre, om der skal ydes befordringsgodtgørelse til lærere i ungdomsskolen og ved fritidsundervisning for voksne.

Lovforslaget indebærer på grundlag af de i forslag til finanslov for 1981 opførte tal årlige mindreudgifter for det offentlige (staten og kommunerne) på ca. 29 mill. kr. i 1982 og følgende år. I 1981 beregnes mindreudgiften for det offentlige til ca. 10,5 mill. kr.

Hertil kommer en mindreudgift for det offentlige som følge af en ændret beregning af honorarerne til deltidsbeskæftigede ledere af og pædagogiske medhjælpere ved fritidsundervisning for voksne. Denne mindreudgift lader sig ikke præcist opgøre.

Mindreudgifterne som følge af bortfald af 72-timers reglen og de ændrede regler om anciennitetstillæg samt nedsættelse af tillæg til specialundervisning fordeler sig således:

Den årlige mindreudgift for kommunerne som følge af bortfaldet af kravet om mindst 72 timers undervisning i ungdomsskolen kan anslås til ca. 6 mill. Mindreudgiften for stat og kommuner som følge af de ændrede regler om anciennitetstillæg og nedsættelse af tillæg til specialundervisning kan anslås til 23,1 mill. kr. årlig, der fordeler sig med 13,0 mill. kr. til kommunerne, 3,3 mill. kr. til amtskommunerne og 6,8 mill. kr. til staten. Da de ændrede bestemmelser skal træde i kraft den 1. august 1981, kan mindreudgiften for 1981 anslås til henholdsvis 2,5 mill. kr. som følge af bortfald af 72-timers reglen og 8,1 mill. kr. som følge af ændrede regler om anciennitetstillæg og nedsættelse af specialundervisningstillæg. Det sidstnævnte beløb fordeler sig med 4,5 mill. kr. til kommunerne, 1,2 mill. kr. til amtskommunerne og 2,4 mill. kr. til staten. Når amtskommunerne også opnår besparelser, skyldes det, at lønningerne ved kompenserende specialundervisning oprettet i henhold til lov nr. 301 af 8. juni 1978 om specialundervisning for voksne er de samme som lønningerne ved fritidsundervisningslovens specialundervisning.

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1

Ifølge § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om fritidsundervisning m. v. skal undervisningen inden for almene ungdomsskolekursus, der kan sammensættes af flere fag, strække sig over mindst 72 timer, og undervisningen i hvert fag skal omfatte mindst 24 timer. Bestemmelsen indebærer, at elever, der ønsker undervisning i et fag på f. eks. 36 eller 48 timer, er forpligtet til at deltage i yderligere et fag for at kunne overholde kravet om undervisning i mindst 72 timer. Ved at ophæve dette krav og blot fastholde, at undervisningen i det enkelte fag skal omfatte mindst 24 timer, vil der under forudsætning af et uændret elevtal kunne opnås en mindreudgift på anslået ca. 10 mill. kr. for kommunerne, der afholder alle udgifterne ved ungdomssko-

lens undervisning. En ophævelse af kravet om undervisning i mindst 72 timer skønnes dog samtidig at medføre en vis forøget tilgang af elever, der ikke hidtil har ønsket at deltage i ungdomsskolens undervisning i et fag, fordi de på grund af kravet om undervisning i mindst 72 timer ville være forpligtet til at melde sig til yderligere et fag. Når der tages hensyn til denne forøgede tilgang af elever, kan den samlede mindreudgift for kommunerne ved forslaget gennemførelse anslås til ca. 6 mill. kr. årligt. Lovforslaget indebærer ingen indskrænkninger i elevers adgang til at melde sig til flere fag i ungdomsskolen, ligesom der ikke er tilstræbt nogen ændringer i, at der for det enkelte fag skal være et rimeligt forhold mellem undervisningens indhold, mål og omfang. Der henvises i øvrigt til Almindelige bemærkninger vedrørende de økonomiske konsekvenser af forslaget.

Til § 1, nr. 2

Forslaget skal først og fremmest ses som led i bestræbelserne på at fjerne detaljerede lønbestemmelser fra selve lovteksten. Det vil blive taget op til overvejelse, om de nugældende regler om normering m.v. for ungdomsskolen fortsat er hensigtsmæssige.

Til § 1, nr. 3, 4 og 10

Ifølge de gældende regler forhøjes timebetalingen i ungdomsskolen og ved fritidsundervisningen for voksne med 20 pct. efter 600 timers undervisning, fordelt over mindst 3 år.

Timelønnen, der i øjeblikket beregnes som en 1080-del af gennemsnittet af en folkeskolelærers løn, udgør pr. 1. oktober 1980 kr. 110,35. Denne beregning af grundlønnen agtes fastholdt, dog således at der indføres en begyndelsesløn, der er 15 pct. lavere, og en anciennitetsløn, der er 20 pct. højere. For at nå fra begyndelsesløn til grundløn kræves mindst 500 timers årlig undervisning i 2 år, og for at nå videre til anciennitetsløn kræves mindst 500 timers årlig undervisning i yderligere 3 år.

Ifølge de gældende regler forhøjes timebetalingen ved specialundervisning i ungdomsskolen og ved fritidsundervisningen for voksne med 20 pct.

Man finder ikke grund til at gøre forskel på lønnen for specialundervisning i folkeskolen og i ungdomsskolen og fritidsundervisningen for voksne, og tillægget tænkes nedsat til 12,5 pct., svarende til hvad der gælder for specialundervisning i

folkeskolen efter aftale med Danmarks Lærerforening.

Også inden for specialundervisningen er det hensigten at indføre tre timelønssatser med oprykning fra en sats til den næste efter samme regler, som er anført for så vidt angår ungdomsskolen og den almene fritidsundervisning for voksne.

Ifølge de gældende regler ydes der ved undervisning i aftenhøjskolen samme tillæg som ved specialundervisning. Som nævnt i Almindelige bemærkninger er lovforslaget et led i bestræbelserne på at dæmpe væksten i de offentlige udgifter, og det er derfor hensigten at ligestille aftenhøjskoleundervisningen med den almindelige aftensko-leundervisning for så vidt angår timebetalingen.

Til § 1, nr. 5 og 7

Som bestemmelserne er formuleret nu, følger lønningerne til medarbejdere ved undervisningsministeriets klubber de lønninger, der er fastsat i henhold til lov om social bistand (tidligere lov om børne- og ungdomsforsorg) for de klubber, der henhører under socialministeriet.

Efter bistanndslovens ikrafttræden blev der indgået aftale mellem Kommunernes Landsforening, Foreningen af kommuner i Københavns amt, Københavns og Frederiksberg kommuner på den ene side og Landsforeningen af Danske Klubfolk, Forbundet af offentligt ansatte og Dansk Kommunalarbejderforbund på den anden, bl. a. om at der ved de sociale klubber ikke må ansættes medarbejdere under 18 år. Denne bestemmelse fandt undervisningsministeriet ikke burde overføres til klubberne under fritidsundervisningsloven, idet man til disse klubber ønskede at knytte såkaldte ungmedarbejdere, der har en tilknytning til klubben som nuværende eller forhenværende medlemmer, og som ofte endnu ikke er fyldt 18 år. Der blev derfor på tillægsbevillingsloven for finansåret 1977-78 optaget en tekstanmærkning (nr. 90), ifølge hvilken bestemmelserne i lovens §§ 13 og 35 kan fraviges. Man finder, at det herefter vil være rettest at tilvejebringe hjemmel til, at ministeren kan tilrettelægge lønningerne, således at der – uden at man i øvrigt bryder med princippet om, at grundlaget tænkes at være det samme for klubberne under socialministeriet og under undervisningsministeriet – kan foretages rimelige justeringer i lønnen, såfremt det måtte være påkrævet.

Til § 1, nr. 6 og 11

Efter bestemmelserne i fritidsundervisningsloven ydes der godtgørelse for befordring, hvor der indrettes undervisning med tilrejsende lærere i ungdomsskolen og ved fritidsundervisning for voksne. Endvidere ydes der befordringsgodtgørelse til ledere og disses eventuelle medhjælp ved tilsynsbesøg.

Reglerne om befordringsgodtgørelse fastsættes af undervisningsministeren. Udgifterne afholdes fuldt ud af kommunerne.

Begrundelsen for, at tilrejsende lærere får befordringsgodtgørelse, er at gøre det muligt at skaffe lærere til tyndt befolkede egne. Efter de gældende regler om godtgørelse ydes denne til tilrejsende lærere for afstande mellem 12 og 40 km, mens det beror på kommunalbestyrelsens tilslutning, om der kan ydes godtgørelse for afstande over 40 km.

Ministeriet finder, at det vil være rimeligt at overlade det til kommunalbestyrelsens afgørelse, hvorvidt der skal ydes godtgørelse til lærere for befordring mellem lærernes bopæl og undervisningsstedet.

Ledere og disses medhjælp kan som hidtil få dækket udgifterne til tjenstlig befordring, men man har fundet det rigtigst at fastslå dette i loven ved en ændret affattelse af §§ 14, stk. 2, og 66, stk. 2.

Til § 1, nr. 8

Efter de gældende regler lønnes deltidsbeskæftigede honorarlønnede ledere af fritidsundervisning for voksne med et honorar, der udgør 10 pct. af skolens undervisningstimetal multipliceret med begyndelseslønnen i aftenskolen. Efter dette lønsystem er der sammenhæng mellem skolens størrelse målt i antal undervisningstimer og lederens honorar, uden at lønnen behøver at være udtryk for arbejdsbyrden, og i visse tilfælde forekommer ho-

noraret for højt.

Man finder det derfor rimeligere at lade honoraret beregne som en med skolens størrelse stigende kvotadel. Herved opnås dels en besparelse i form af en nedsættelse af de højeste honorarer, dels tilgodeses lederne af de helt små skoler. Endvidere tages der hensyn til, at der – uanset skolens størrelse – vil være en konstant mængde administrativt lederarbejde.

Til § 1, nr. 9

Efter de gældende regler kan der til bistand for en heltidsbeskæftiget leder af fritidsundervisning for voksne antages pædagogisk medhjælp, hvis honorar beregnes som 10 pct. af det undervisningstimetal, der overstiger 7.500, multipliceret med aftenskolens begyndelsestimeløn. I tilfælde, hvor der ved meget store skoler kun ansættes een person som pædagogisk medhjælp, vil denne opnå et betydeligt honorar.

Der ønskes derfor hjemmel til at kunne regulere dette forhold, således at man kan sætte en rimelig grænse for antallet af undervisningstimer pr. medhjælp, hvorefter honoraret beregnes.

Til § 1, nr. 12

Ændringen er en følge af forslaget under nr. 10.

Til § 2

Ændringerne vedrørende lønning (§ 1, nr. 2-12) vil tidligst kunne få virkning fra 1. april 1981, når forlængelsesloven bortfalder. Af praktiske grunde er det mest hensigtsmæssigt at lade såvel disse ændringer som ændringen vedrørende elevernes timetal i ungdomsskolen (§ 1, nr. 1) få virkning fra 1. august 1981.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om fritidsundervisning m. v., jfr. lov-
bekendtgørelse nr. 316 af 27. juni 1980, fore-
tages følgende ændringer:

1. § 2, stk. 1, nr. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 2. I ungdomsskolen kan gives følgende
undervisning:

1. Almene ungdomsskolekursus inden for
alle emner, hvori unge måtte ønske un-
dervisning i deres fritid. Kurserne, der
kan sammensættes af flere fag, skal
strække sig over mindst 72 timer. I hvert
fag skal undervisningen omfatte mindst
24 timer, jfr. dog stk. 2.

2. § 10, stk. 1, affattes således:

»Lederen af en ungdomsskole oppebærer
et honorar, der fastsættes af undervisnings-
ministeren efter forhandling med finansmini-
steren.«

§ 10. Lederen af en ungdomsskole oppe-
bærer et honorar, der andrager 20 pct. af det
beløb, der fremkommer ved at multiplicere
antallet af undervisningstimer og antallet af
løntimer ved skolens fritidsvirksomhed i det
forløbne skoleår med den til enhver tid gæl-
dende begyndelsestimeløn i ungdomsskolen.
Efter 3 års ledervirksomhed forhøjes hono-
raret med 20 pct.

3. I § 11, stk. 1, ændres »ministeren for sta-
tens lønnings- og pensionsvæsen« til: »fi-
nansministeren«.

4. § 11, stk. 2-4, ophæves.

§ 11. Timebetalingen for undervisningen
i en ungdomsskole, herunder dennes prøve-
forberedende undervisning, fastsættes af un-

dervisningsministeren efter forhandling med
ministeren for statens lønnings- og pensions-
væsen.

Stk. 2. Timebetalingen efter stk. 1 forhøjes
med 20 pct. efter 600 timers undervisning i
ungdomsskolen, fordelt over mindst 3 år.

Stk. 3. For specialundervisning forhøjes
timebetalingen efter stk. 1 med 20 pct.

Stk. 4. Timebetalingen efter stk. 3 forhøjes
med yderligere 20 pct. efter 600 timers speci-
alundervisning, fordelt over mindst 3 år.

5. § 13 affattes således:

»§ 13. Lønningerne til medarbejdere ved
ungdomsskolens fritidsvirksomhed fastsættes
af undervisningsministeren efter forhandling
med finansministeren.«

§ 13. Medarbejdere ved ungdomsskolens
fritidsvirksomhed lønnes efter de regler, der
gælder for medarbejdere ved de i henhold til
lov om social bistand godkendte ungdoms-
klubber.

6. § 14 affattes således:

»§ 14. Indrettes der undervisning med
tilrejsende lærere, kan der efter regler, der
fastsættes af kommunalbestyrelsen, ydes
godtgørelse for befordringsudgifter.

Stk. 2. Til ledere og deres eventuelle med-
hjælp, der fører tilsyn med flere undervis-
ningssteder, ydes der godtgørelse for befor-
dringsudgifter ved tilsynsbesøg efter de for
statens tjenestemænd gældende regler.«

§ 14. Indrettes der undervisning med til-
rejsende lærere, ydes der efter regler, der
fastsættes af undervisningsministeren, godt-
gørelse for befordringsudgifter m. v.

Stk. 2. Til ledere og deres eventuelle med-
hjælp, der fører tilsyn med flere undervis-
ningssteder, kan der efter regler, der fastsæt-

tes af undervisningsministeren, ydes godtgørelse for befordringsudgifter ved tilsynsbesøg.

7. § 35, stk. 1, affattes således:

»Lønningerne til instruktører ved interessegrupper for børn og unge samt til ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

§ 35. Lønningerne til instruktører ved interessegrupper for børn og unge samt til ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber svarer til de til enhver tid gældende satser for lønning af ledere og medarbejdere ved de i henhold til lov om social bistand godkendte klubber.

8. § 63, stk. 1, affattes således:

»Lederen af en fritidsundervisning for voksne, der beskæftiger flere lærere og har mere end 100 timers undervisning pr. skoleår, oppebærer et honorar, der fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

9. § 63, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Til bistand for en heltidsbeskæftiget leder kan der antages pædagogisk medhjælp. Honoraret til medhjælpen fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.«

§ 63. Lederen af en fritidsundervisning for voksne, der beskæftiger flere lærere og har mere end 100 timers undervisning pr. skoleår, oppebærer et honorar, der andrager 10 pct. af det beløb, der fremkommer ved at multiplicere antallet af skolens undervisningstimer i det forløbne skoleår med den til enhver tid gældende begyndelsestimeløn i aftenskolen. Efter 3 års ledervirksomhed forhøjes honoraret med 20 pct.

Stk. 2. Overstiger det samlede timetal i et skoleår 7.500, kan der efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, i stedet ansættes en heltidsbeskæftiget leder for højst 3 år ad gangen med et honorar svarende til lønnen for lærere/overlærere, viceskoleinspektører eller skoleinspektører i folkeskolen.

Stk. 3. Til bistand for en heltidsbeskæftiget leder kan der antages pædagogisk medhjælp. Honoraret til medhjælpen beregnes efter de i stk. 1 anførte regler, idet der ved beregningen kun medtages det antal timer, der overstiger 7.500.

10. § 64 affattes således:

»§ 64. Timebetalingen for fritidsundervisningen for voksne fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med finansministeren.

Stk. 2. Timebetalingen udbetales månedsvis bagud af kommunen. Såfremt betingelserne for at opnå tilskud til et hold ikke opfyldes, kan kommunen kræve de beløb, der er udbetalt i timeløn til lærere, tilbage fra dem, der har etableret undervisningen.«

§ 64. Timebetalingen for undervisningen i en aftenskole, i en studiekreds, på erhvervmæssige kursus og i en interessegruppe for voksne fastsættes af undervisningsministeren efter forhandling med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.

Stk. 2. Timebetalingen efter stk. 1 forhøjes med 20 pct. efter 600 timers fritidsundervisning for voksne, fordelt over mindst 3 år.

Stk. 3. For specialundervisning forhøjes timebetalingen efter stk. 1 med 20 pct.

Stk. 4. Timebetalingen efter stk. 3 forhøjes yderligere med 20 pct. efter 600 timers undervisning, fordelt over mindst 3 år inden for specialundervisningskursus.

Stk. 5. For undervisning i en aftenhøjskole forhøjes timebetalingen efter samme regler, som er fastsat for specialundervisning i stk. 3 og 4.

Stk. 6. Timebetalingen udbetales månedsvis bagud af kommunen. Såfremt betingelserne for at opnå tilskud til et hold ikke opfyldes, kan kommunen kræve de beløb, der er udbetalt i timeløn til lærere, tilbage fra dem, der har etableret undervisningen.

11. § 66 affattes således:

»§ 66. Indrettes der undervisning med tilrejsende lærere, kan der efter regler, der fastsættes af kommunalbestyrelsen, ydes godtgørelse for befordringsudgifter.

Stk. 2. Til ledere og de i henhold til § 63, stk. 3, ansatte medhjælpere, der fører tilsyn med flere undervisningssteder, ydes der godtgørelse for befordringsudgifter ved tilsynsbesøg efter de for statens tjenestemænd gældende regler.«

§ 66. Indrettes der undervisning med tilrejsende lærere, ydes der efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, godtgørelse for befordringsudgifter m. v.

Stk. 2. Til ledere og de i henhold til § 63, stk. 3, ansatte medhjælpere, der fører tilsyn

med flere undervisningssteder, kan der efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, ydes godtgørelse for befordringsudgifter ved tilsynsbesøg.

12. § 69, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Staten yder tilskud med 1/3 af udgiften til foredragshonorar i henhold til § 47, dog højst med et beløb svarende til timelønnen for 2 undervisningstimer i aftensko-

len efter regler fastsat af undervisningsministeren, jfr. § 64, stk. 1. Kommunen udreder et beløb af mindst samme størrelse.«

§ 69. ...

Stk. 3. Staten yder tilskud med 1/3 af udgiften til foredragshonorar i henhold til § 47, dog højst med et beløb svarende til befyndelsestimelønnen for 2 undervisningstimer i aftenskolen, jfr. § 64, stk. 1. Kommunen udreder et beløb af mindst samme størrelse.